

Kirkegården - fredens sted

Kirkegården er et vigtigt sted, som har flere funktioner og flere betydninger. Kirkegården er det sted, hvor ens kære bliver begravet, og det er et af de få offentlige rum, hvor mennesker kan være i fred med deres sorg. På kirkegården kan man komme som enkeltperson med mange forskellige og nogle gange modsat-rettede følelser, med kærlighed, med sorg, savn, med vrede og afmagt og med eftertanke.

Kirkegården er sognets *fredhellige sted*, hvor de døde bliver stedt til hvile med ansigtet vendt mod øst, så de efter den kristne tros tradition kan genopstå, når solen, Jesus Kristus, står op på den yderste dag.

En have for de døde

Kirkegården er en *have*, fyldt med blomster, træer, buske, græs og smukke sten. Som en have afspejler kirkegården Paradisets have, hvor der ifølge bibelen var evig fred og glæde. Sådan er kirkegården i sig selv et billede på den have, hvortil de døde ifølge kristen tradition skal komme efter deres opstandelse.

Kirkegårdens rum er værnet med et fast hegn, ofte et stendige, som afgrænser kirkegården fra det øvrige offentlige rum. Og kirkegården er værnet ved at være et indviet sted, og et sted, hvor der er foreskrifter, som sikrer gravfreden for de døde. På den måde har kirkegården en vigtig funktion i samfundet, som et sted, der sikrer værdighed og fred for dem, der er gået bort. Og et sted, der giver ro og sikkerhed for de efterladte, som kan vide, at deres døde er stedt til hvile på en forsvarlig og ordentlig måde.

Sognets historie

Kirkegården rummer en del af *sogets historie og kulturhistorie*, og derfor er der også mange, der godt kan lide at gå en tur på kirkegården og se på stenene og gravene. På kirkegården kan man finde gravsteder over de døde i sognet, høj og lav, ung og gammel, rig og fattig.

Ofte har de efterladte valgt at gravlægge de døde i den del af kirkegården, som vender ud mod det sted, hvor den afdøde havde sit hjem. Sådan kan kirkegårdens gravsteder i nogen grad afspejle sognets geografi.

På kirkegården kan man ofte finde mindesmærker over mennesker, der har gjort en særlig indsats for sognet eller for samfundet. Gravsteder, som anses for at have en særlig historie at fortælle, kan fredes og bevares for eftertiden. På mange kirkegårde findes et *lapidarium*, det er et særligt område, hvor man med tilladelse fra de efterladte udstiller de gamle gravsten fra nedlagte gravsteder.

Et mødested

I gamle dage var kirkegården sognets naturlige *mødested*. Kirkegården blev indtil slutningen af 1800-tallet brugt til *kirkestævner*, hvor man oplæste love og påbud og bekendtgjorde auktioner.

Nogle steder samledes skolebørn og unge i fritiden og legede på kirkegården. Det var ligefremt nødvendigt at forbyde larmende forsamlings af unge og tjenestefolk.

I byerne var det skik at holde udflugt med mad og drikke og sang på kirkegården.

